

**ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА**

ЗАТВЕРДЖЕНО
Перший проректор

_____ І.Б. Ковтун
(підпис)

«20» грудня 2023 року

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ
з навчальної дисципліни
«ГОСПОДАРСЬКЕ ПРОЦЕСУАЛЬНЕ ПРАВО»**

м. Хмельницький
2023

ЗМІСТ

Стор.

1.	Структура вивчення навчальної дисципліни		
1.1.	Тематичний план навчальної дисципліни		3
1.2.	Лекції		5
1.3.	Семінарські (практичні) заняття		8
1.4.	Самостійна робота студентів		38
1.5.	Індивідуальні завдання		38
1.6.	Підсумковий контроль		41
2.	Схема нарахування балів		44
3.	Рекомендовані джерела		45
4.	Інформаційні ресурси в Інтернеті		47

1. Структура вивчення навчальної дисципліни

1.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак).	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Господарські суди в Україні, їх завдання і функції. Поняття та принципи ГПП. Юрисдикція господарських судів.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
2.	Склад господарського суду. Учасники судового процесу. Співвідношення інституту доказування та процесуальних строків в господарському процесі.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
3.	Відшкодування судових витрат в господарському процесі. Судові виклики і повідомлення. Заходи забезпечення позову.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
4.	Форми господарського судочинства. Відкриття провадження у справі та основні вимоги до форми та змісту заяв по суті справи.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-

5.	Врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода. Розгляд господарської справи по суті. Фіксування судового процесу.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
6.	Процесуальні питання пов'язані з виконанням судових рішень. Апеляційний та касаційний перегляд судових рішень крізь призму доступу до правосуддя.	12	2	2	-	-	8	-	-	-	-	-	-
7.	Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у господарських справах.	10	2	2	-	-	6	-	-	-	-	-	-
8.	Проведення у справах про оскарження рішень третейських судів, видача наказів на виконання рішень третейських судів. Особливості провадження у справах за участю іноземних осіб.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-

9.	Розгляд господарських справ про банкрутство та справи у спорах з майновими вимогами до боржника з урахуванням особливостей Кодексу України з процедур банкрутства.	8	2	2	-	-	4	-	-	-	-	-	-
Всього годин:		86	18	18	-	-	50	-	-	-	-	-	-

1.2. Лекції

№ з/п лекції	Назва і план теми	Кількість годин
		Денна форма
1	2	3
1.	Лекція 1. Тема 1. Господарські суди в Україні, їх завдання і функції. Поняття та принципи ГПП. Юрисдикція господарських судів.	2
1.1. 1.2. 1.3. 1.4. 1.5. 1.6. 1.7. 1.8. 1.9. 1.10. 1.11. 1.12. 1.13. 1.14. 1.15. 1.15.	Історія виникнення і становлення господарських судів. Законодавство, що регулює діяльність господарських судів. Завдання і функції господарських судів. Система господарських судів України. Правовий статус суддів господарських судів. ГПП як наука. Поняття, предмет, метод ГПП. Система ГПП. Господарські процесуальні правовідносини. Принципи ГПП. Право на звернення до господарського суду. Правнича допомога. Справи, що відносяться до юрисдикції господарських судів. Територіальна юрисдикція (підсудність). Виключна підсудність господарських справ. Процесуальні особливості передачі справи за підсудністю до іншого суду.	
2.	Лекція 2. Тема 2. Склад господарського суду. Учасники судового процесу. Співвідношення інституту доказування та процесуальних строків в господарському процесі.	2
2.1. 2.2. 2.3. 2.4. 2.5.	Суб'єктивний склад сторін господарського спору. Фізична особа як сторона господарського спору. Докази та доказування в господарському процесі. Порядок подання доказів; витребування доказів. Процесуальні строки вчинення дій з подання доказів,	

	наслідки їх пропущення та продовження.	
3.	Лекція 3. Тема 3. Відшкодування судових витрат в господарському процесі. Судові виклики повідомлення. Заходи забезпечення позову.	2
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5. 3.6. 3.7. 3.8	Види судових витрат. Витрати на професійну правничу допомогу. Особливості розподілу судових витрат. Правила відшкодування понесених судових витрат стороною. Судові виклики і повідомлення та офіційне оприлюднення оголошень у справах. Заходи процесуального примусу Забезпечення позову (підстави, заходи, зустрічне забезпечення, скасування забезпечення позову) Вимоги до порядку подання заяви про забезпечення позову.	
4.	Лекція 4. Тема 4. Форми господарського судочинства. Відкриття провадження у справі та основні вимоги до форми та змісту заяв по суті справи.	2
4.1. 4.2. - - - 4.3. 4.4. 4.5. 4.6. 4.7.	Особливості розгляду спорів за правилами наказного провадження. Позовне провадження: - Загальне позовне провадження. - Спрощене позовне провадження. - Малозначні справи. Особливості розгляду справ за правилами спрощеного позовного провадження. Види заяв по суті та вимоги до їх оформлення. Подання позовної заяви. Залишення позовної заяви без руху. Повернення позову та відкриття провадження у справі.	
5.	Лекція 5. Тема 5. Врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода. Розгляд господарської справи по суті. Фіксування судового процесу.	2
5.1. 5.2. 5.3. 5.4. 5.5. 5.6. 5.7. 5.8. 5.9. 5.10. 5.11.	Правові підстави врегулювання спору. Припинення врегулювання господарського спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода. Загальні положення розгляду господарської справи. Відкриття розгляду справи по суті. З'ясування обставин справи та дослідження доказів. Судові дебати та ухвалення рішення. Загальний порядок фіксування судового засідання технічними засобами. Правові заходи фіксування судового засідання. Залишення позову без розгляду.	

5.12. 5.13.	Зупинення провадження у справі. Закриття провадження.	
6.	Лекція 6. Тема 6. Процесуальні питання пов'язані з виконанням судових рішень. Апеляційний та касаційний перегляд судових рішень крізь призму доступу до правосуддя.	2
6.1. 6.2. 6.3. 6.4. 6.5. 6.6. 6.7. 6.8. 6.9.	Правила звернення судових рішень до виконання. Відстрочення, розстрочення виконання судового рішення. Поворот виконання рішень, постанов. Заміна сторони виконавчого провадження. Звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому порядку. Порядок подання апеляційних та касаційних скарг. Межі перегляду справ в апеляційній та касаційній інстанції Повноваження суду апеляційної та касаційної інстанції Зміст постанов суду апеляційної та касаційної інстанції	
7.	Лекція 7. Тема 7. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у господарських справах.	2
7.1. 7.2. 7.3. 7.4.	Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Право на звернення із скаргою до суду та вирішення даної скарги в суді. Строки для звернення із скаргою. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за ново виявленими або виключними обставинами.	
	Лекція 8. Тема 8. Провадження у справах про оскарження рішень третейських судів, видача наказів на виконання рішень третейських судів. Особливості провадження у справах за участю іноземних осіб.	2
8.1. 8.2. 8.3. 8.4.	Оскарження рішення третейського суду. Судовий розгляд справи про оскарження рішення третейського суду. Особливості видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду. Порядок розгляду заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду. Відновлення втраченого судового провадження в господарській справі. Підсудність судам справ за участю іноземних осіб. Судове	

	доручення, виконання доручення іноземного суду, виконання в Україні судових доручень іноземних судів.	
9.	Лекція 9. Тема 9. Розгляд господарських справ про банкрутство та справи у спорах з майновими вимогами до боржника з урахуванням особливостей Кодексу України з процедур банкрутства.	
9.1. 9.2. 9.3. 9.3.1. 9.3.2. 9.3.3. 9.4.	Поняття банкрутства крізь призму Кодексу України з процедур банкрутства. Особливості провадження у справі про банкрутство. Судові процедури, які застосовуються до боржника. Розпорядження майном боржника. Санація боржника. Ліквідаційна процедура. Новели КУзПБ, зокрема, відновлення платоспроможності фізичної особи.	
Усього годин лекційних занять:		18

1.3. Семінарські заняття

Семінарське заняття 1.

Тема 1. Господарські суди в Україні, їх завдання і функції. Поняття та принципи ГПД. Юрисдикція господарських судів.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття, предмет, метод, система господарського процесуального права.
2. Принципи господарського процесуального права.
3. Предметна і суб'єктна юрисдикція.
4. Інстанційна юрисдикція.
5. Територіальна юрисдикція (підсудність).
6. Виключна підсудність господарських справ.
7. Процесуальні особливості передачі справи за підсудністю до іншого суду.

Практичні завдання

Завдання 1.

Прокурор м. Львів в інтересах держави в особі Львівської міської ради (м.Львів) звернувся до господарського суду з позовом до Державного підприємства «Радгосп- завод «Львів», про припинення права постійного користування землею належній йому на підставі Державного акту на право постійного користування землею серії І-ЗК № 222/88, зареєстрованого у книзі записів державних актів на право постійного користування землею від 23.01.1991 за № 31, та з похідними вимогами про скасування як зазначеного Державного акту, так і запису про його реєстрацію. Ухвалою господарського суду було відмовлено у прийнятті позовної заяви з посиланням на те, що зазначена заява не підлягає розгляду у порядку господарського судочинства.

Дайте оцінку діям суду.

За якими критеріями визначається юрисдикція господарських судів?

Завдання 2.

Акціонерне товариство комерційний банк звернулося з позовом до господарського суду про стягнення солідарно з товариства з обмеженою відповідальністю "СВЗ " та Іванова Сергія Валерійовича 100 000 грн., з яких 50 000 грн. – заборгованість за кредитом, 25000 грн. – заборгованість по процентам за користування кредитом, 20 000 грн. – пеня за несвоєчасність виконання зобов'язань за договором, 5000 грн. – заборгованість по комісії за користування кредитом

Визначити коло правовідносин.

Охарактеризуйте структуру правовідносин.

Чи відноситься даний спір до юрисдикції господарського суду?

Як вчинити має суд при надходженні даної заяви?

Завдання 3.

Позивач звернувся до господарського суду Хмельницької області з позовом до відповідача – ПАТ «Обрій», м. Київ, в особі відокремленого підрозділу - «обслуговуючий кооператив «Обрій» м. Хмельницький, з вимогою про поновлення договору нерухомості, яка перебуває на балансі відокремленого підрозділу. Суд відкрив провадження у справі.

Визначити коло правовідносин.

Охарактеризуйте структуру правовідносин.

Чи правильно вчинив суд ?

Якщо ні, то які дії варто вчинити?

Завдання 4.

ТОВ "Мега" (м. Хмельницький) звернулось з позовом до державного підприємства "Зета" (м. Миколаїв) про стягнення за договором (укладеним у м. Тернополі). Позовні матеріали містять відомості, що становлять державну таємницю.

Визначити коло правовідносин.

Охарактеризуйте структуру господарських правовідносин.

До підсудності якого господарського суду належить вирішення вказаного спору?

Тестові завдання.

1. *Господарський процесуальний кодекс виділяє наступні види юрисдикції господарських судів:*

А) предметна та суб'єктна юрисдикція;

Б) інстанційна юрисдикція;

В) територіальна юрисдикція;

Г) всі відповіді правильні.

2. *Визначте, що означає поняття «юрисдикція»:*

А) компетенція спеціально уповноважених органів судової влади здійснювати правосуддя в формі визначеного законом виду судочинства та щодо визначеного кола правовідносин;

Б) компетенція держави щодо вирішення судових питань;

В) коло питань, віднесених до вирішення лише державними органами;

Г) коло питань, віднесених до вирішення лише судовими органами.

3. Інстанційна юрисдикція визначає:

А) який суд розглядає справу у першій інстанції, який – у другій, і т.д.;

Б) який суд розглядає справу за територіальною ознакою;

В) який суд розглядає справу за суб'єктним складом;

Г) всі відповіді правильні.

4. Предметна юрисдикція означає:

А) окремі спірні правовідносини;

Б) характер спірних матеріальних правовідносин;

В) коло справ, що виникають з господарських правовідносин;

Г) коло питань, що виникають з правовідносин суб'єктів господарювання.

5. Суб'єктна юрисдикція характеризується:

А) суб'єктивним складом правовідносин;

Б) складом правовідносин, віднесених до розгляду тим чи іншим судом;

В) суб'єктивним складом правовідносин;

Г) складом правовідносин, віднесених до розгляду тими чи іншими органами.

6. Спiр, який вiдноситься до юрисдикцiї господарського суду...

А) не може бути переданий сторонами на вирiшення третейського суду

або мiжнародного комерцiйного арбiтражу;

Б) може бути переданий сторонами на вирiшення третейського суду або

мiжнародного комерцiйного арбiтражу;

В) може бути переданий сторонами на вирiшення третейського суду або

мiжнародного комерцiйного арбiтражу за рiшенням Верховного Суду;

Г) може бути переданий сторонами на вирiшення третейського суду або

мiжнародного комерцiйного арбiтражу за рiшенням лише Ради суддiв.

7. Територiальна юрисдикцiя (пiдсуднiсть) – це:

А) компетенцiя конкретного суду щодо розгляду конкретних справ;

Б) компетенцiя з розгляду справ однорiдними судами залежно вiд

територiї, на яку iхня юрисдикцiя поширюється;

В) компетенцiя конкретного суду щодо розгляду справ на окремiй

територiї;

Г) компетенцiя конкретного суду щодо розгляду визначеного кола справ

на визначенiй територiї.

8. До юрисдикцiї господарських судiв НЕ вiдносяться:

А) справи у спорах про захист дiлової репутацiї;

Б) справи у спорах про затвердження планiв санацiї боржника до вiдкриття провадження у справах про банкрутство;

В) справи у спорах про встановлення цiн на продукцiю;

Г) справи у спорах щодо векселів, які використовуються у податкових та митних правовідносинах.

9. *Справи про визнання торгівельної марки добре відомою розглядає:*

А) Вищий суд з питань інтелектуальної власності;

Б) Касаційний господарський суд;

В) суд загальної юрисдикції;

Г) Господарський суд м. Києва.

10. *До виключної підсудності віднесені справи у спорах:*

А) про право на морські і повітряні судна, судна внутрішнього плавання, космічні об'єкти;

Б) у яких відповідачем є КМУ, НБУ, Рахункова палата та ін.. ОДВ;

В) пов'язаних з емісією, розміщенням або погашенням цінних паперів;

Г) всі відповіді правильні.

Методичні рекомендації.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу є: господарський суд, господарське судочинство, юрисдикція господарського суду, підсудність, передача справ з одного суду до іншого,

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 1) юрисдикція господарських судів;
- 2) предметна юрисдикція;
- 3) суб'єктна юрисдикція;
- 4) інстанційна юрисдикція;
- 5) територіальна юрисдикція;
- 6) підсудність господарських справ;
- 7) передача справи за підсудністю до іншого суду.

Семінарське заняття 2.

Тема 2. Склад господарського суду. Учасники судового процесу. Співвідношення інституту доказування та процесуальних строків в господарському процесі.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Суб'єктивний склад сторін господарського спору.
2. Фізична особа як сторона господарського спору.
3. Докази та доказування в господарському процесі.
4. Порядок подання доказів; витребування доказів.
5. Процесуальні строки вчинення дій з подання доказів, наслідки їх пропущення та продовження.

Практичні завдання

Завдання 1.

Позивач звернувся до Господарського суду Тернопільської області із позовом до відповідача про стягнення суми 80 000,00 грн. заборгованості, в тому числі суму 70 000,00 грн. основного боргу, 500,00 грн. інфляційних втрат за період прострочення та 500,00 грн. 3% річних, посилаючись на порушення умов договору купівлі- продажу № 21-09/12 від 20 травня 2018 року вимог ст.ст. 525, 526, 692 Цивільного кодексу України та ст. 193 Господарського кодексу України.

В обґрунтування позовних вимог позивач вказує на невиконання відповідачем взятих на себе по договору зобов'язань щодо оплати поставленого товару, внаслідок чого в нього виникла та рахується заборгованість за поставлений товар, яка станом на момент звернення до суду з даним позовом складає суму 80 000,00 грн. Крім того, за порушення строків оплати поставленого товару просить суд стягнути з відповідача 1 528,00 грн. інфляційних втрат за період прострочення та 1 806,03 грн. 3% річних.

Як стверджує позивач на виконання умов договору поставки товару позивачем поставлено, а відповідачем отримано товар, факт продажу товару Позивачем, та його отримання Відповідачем 12.07.2019 року підтверджується видатковою накладною № 2 від 12.07.2019 року на суму 156 888 грн., в т.ч. ПДВ 26148,00 грн., яку Позивач передав разом із товаром Відповідачу, проте, останнім підписану накладну із своєї сторони не повернув.

За доводами позивача продаж товару Позивачем та його отримання Відповідачем 17.06.2019 року підтверджується видатковою накладною № 3 від 17.06.2019 року на суму 133 596,00 грн., яку Позивач передав разом із товаром Відповідачу, проте, останнім підписану накладну повернуто Позивачу також не було.

На виконання умов договору відповідачем проводилась часткова оплата товару, у зв'язку з чим у відповідача виникла та рахується заборгованість в сумі 70 000,00 грн.

Рішенням суду у задоволенні позову відмовлено повністю.

Дайте правову оцінку діям суду.

Які належні та допустимі докази проведення господарської операції можуть бути надані суду?

На Вашу думку, чи правильно вчинив суд в даній справі?

Завдання 2.

При розгляді господарського спору судом було встановлено, що позов подано до неналежного відповідача. Позивач згоди на заміну неналежного відповідача не дав, але суд за своєю ініціативою в порядку ч.2 ст. 48 ГПК виніс ухвалу про заміну неналежного відповідача. Прийняте у справі рішення було оскаржене сторонами в апеляційному порядку.

Чи є право суду на заміну неналежного відповідача безумовним? Чи підлягають скарги сторін задоволенню?

Завдання 3.

Упродовж судового розгляду суддя господарського суду в одному з представників відповідача впізнав заступника декана з наукової роботи юридичного факультету, який він закінчив понад 10 років тому. Вважаючи, що є обставини, які викликають неможливість його участі у справі, суддя заявив самовідвід.

Чи правильні дії судді? Як вирішуються питання про відвід чи самовідвід судді господарського суду?

Завдання 4.

ПП звернулося до місцевого господарського суду з вимогою про стягнення збитків та визнання недійсним договору, укладеного з ТОВ. До позовної заяви було надано низку письмових доказів. В процесі розгляду справи судом була винесено ухвалу, в якій зазначалося про необхідність подання позивачем додаткових доказів за наведеним переліком. Позивач відмовився їх надавати, пославшись на їх відсутність. Свою позицію обґрунтував тим, що суд, може і повинен самостійно витребувати зазначені докази у осіб, які ними володіють, в т.ч. і у відповідача, встановивши тим самим у справі об'єктивну істину. Натомість суд розглянув справу за наявними в ній матеріалами. Позивачу в задоволенні позову відмовив. Рішення обґрунтував тим, що судочинство у господарських судах здійснюється на засадах змагальності, а тому кожна сторона повинна довести ті обставини, на які вона посилається як на підставу своїх вимог і заперечень ГПК.

*Надайте правову оцінку діям позивача та суду.
Чи є правомірним рішення суду?*

Завдання 5.

Південно-західна залізниця видала вантаж ПП «Крок» без перевірки. Після розкриття контейнера підприємство виявило недостачу вантажу і звернулося до залізниці з вимогою видати вантаж з перевіркою та оформленням її результатів комерційним актом.

*До якого виду оказів належить комерційний акт?
Чи може і чи повинна в цьому разі недостача товару підтверджуватися іншими доказами?*

Завдання 6.

В підтвердження обставин викладених у позові заявником подано заяву свідка, що ґрунтуються на повідомленні інших осіб. В свою чергу, відповідачем подано до суду заяву про виклик такого свідка для допиту, оскільки обставини, викладені в заяві свідка, суперечать іншим доказам.

*Чи є необхідність викликати даного свідка для допиту?
Як повинен вчинити суд при подачі заяв свідків?*

Завдання 7.

Відповідачем разом з запереченням на відповідь на відзив подано клопотання про витребування доказів судом у державної установи, яка не є учасником справи. У вказаному клопотанні зазначався доказ, який витребується та обставини, які може підтвердити останній. Суд витребував відповідні докази.

Чи правильно вчинив суд?

*Яким судовим рішенням оформляється витребування доказів?
Які дії повинен вчинити суд при надходженні даного клопотання?*

Завдання 8.

Суд відкрив провадження у справі та встановив відповідачу строк для подання відзиву на позов до 15.02.2018 року, а позивачу - строк для подання відповіді на відзив до 25.02.2018 року. На виконання даної ухвали відповідачем 15.02.2018 р подано відзив на позов, а позивачем відповідь на відзив – 26.02.2018 р.

*Яким судовим рішенням оформляється відкриття провадження у справі?
Які дії може вчинити суд при надходженні даних заяв?*

Тестові завдання.

1. До складу учасників господарського процесу входять:

- А) сторони;
- Б) треті особи;
- В) органи та особи, яким законом надано право звертатися до суду в інтересах інших осіб;
- Г) всі відповіді правильні.

2. Хто є учасниками в наказному провадженні?

- А) кредитор і відповідач;
- Б) позивач і відповідач;
- В) заявник і боржник;
- Г) завник та заінтересована особа.

3. Учасники справи мають право:

- А) виявляти повагу до суду та до інших учасників судового процесу;
- Б) надавати суду повні і достовірні пояснення з питань, які ставляться судом, а також учасниками справи в судовому засіданні;
- В) ознайомлюватися з матеріалами справи, робити з них витяги, копії, одержувати копії судових рішень;
- Г) всі відповіді правильні.

4. Продовжіть речення: «Учасники справи зобов'язані ...»:

- А) сприяти своєчасному, всебічному, повному та об'єктивному встановленню всіх обставин справи;
- Б) оскаржувати судові рішення у визначених законом випадках;
- В) ознайомлюватися з матеріалами справи, робити з них витяги, копії, одержувати копії судових рішень;
- Г) подавати докази.

5. В якій формі учасники справи мають подавати скарги, заяви по суті, якщо позов чи інші документи були подані в електронній формі?

- А) виключно в письмовій формі;
- Б) виключно в електронній формі;
- В) на розсуд учасника справи;
- Г) законодавство не регулює дане питання.

6. Докази, які у своїй сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування – це:

- А) достатні докази;
- Б) достовірні докази;
- В) повні докази;
- Г) належні докази.

7. Які обставини не потребують доказування?

- А) задокументовані;
- Б) загальновідомі;
- В) які містять таємницю;
- Г) всі відповіді вірні.

8. Який документ складається при огляді доказів за їх місцезнаходженням?

- А) опис доказів;
- Б) постановова;
- В) ухвала;
- Г) протокол.

9. Речовими доказами є:

- А) господарський договір;
- Б) висновок судового експерта;
- В) забракована продукція;
- Г) копія рішення господарського суду м. Києва.

10. Особа, яка проводить судову експертизу, це:

- А) судовий експерт;
- Б) спеціаліст;
- В) адвокат;
- Г) криміналіст.

11. Хто має право подавати докази до суду?

- А) позивач;
- Б) відповідач;
- В) треті особи, які не заявляють самостійні вимоги на предмет спору;
- Г) всі учасники справи.

12. Чи є висновок судового експерта для господарського суду обов'язковим?

- А) у всіх випадках є обов'язковим;
- Б) він взагалі не являється доказом у справі;
- В) суд оцінює його за своїм внутрішнім переконанням;
- Г) є обов'язковим, якщо на це наполягає будь-яка сторона спору.

13. Засобами забезпечення доказів є:

- А) допит свідка;
- Б) заборона вчиняти певні дії;
- В) проведення експертизи;
- Г) всі відповіді правильні.

14. Чи є доказом висновок експерта у галузі права?

- А) ні, він має тільки консультативний характер;
- Б) так, є доказом;

- В) є доказом, за рішенням суду;
- Г) доказом, за рішенням сторін.

15. Яким судом здійснюється забезпечення доказів до подання позовної заяви?

- А) судом, який розглядає справу;
- Б) судом першої інстанції;
- В) будь-яким судом, якому доручено забезпечення доказів;
- Г) судом першої інстанції за місцезнаходженням засобу доказування.

Методичні рекомендації.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу є: докази, належність доказів, допустимість доказів, достовірність доказів, достатність доказів, покази свідків, експертиза, витребування доказів, письмове опитування учасників справи як свідків, поновлення та продовження процесуальних строків.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 8) належність доказів;
- 9) допустимість доказів;
- 10) достовірність доказів;
- 11) достатність доказів;
- 12) випадки поновлення процесуальних строків;
- 13) витребування доказів;
- 14) призначення експертизи судом;
- 15) отримання доказів в мережі «Інтернет»;
- 16) звільнення від доказування ;
- 17) покази свідків.

Семінарське заняття 3.

Тема 3. Відшкодування судових витрат в господарському процесі. Судові виклики і повідомлення. Заходи забезпечення позову.

Питання для усного опитування та дискусії

- 1. Види судових витрат.
- 2. Витрати на професійну правничу допомогу.
- 3. Особливості розподілу судових витрат.
- 4. Правила відшкодування понесених судових витрат стороною.
- 5. Судові виклики і повідомлення та офіційне оприлюднення оголошень у справах.
- 6. Заходи процесуального примусу.
- 7. Забезпечення позову (підстави, заходи, зустрічне забезпечення, скасування забезпечення позову.)
- 8. Вимоги до порядку подання заяви про забезпечення позову.

Практичні завдання

Завдання 1.

Позивачем під час звернення до суду з позовом визначено розмір понесених судових витрат в розмірі 12000,00 грн. На підтвердження розміру таких витрат надано договір про

надання адвокатських послуг та розрахунок вартості послуг. Будь-яких інших доказів позивачем не надано. Судом за результатами розгляду спору позовні вимоги задоволено в повному обсязі.

*Які правила розподілення судових витрат за результатами вирішення судового спору?
Який розмір витрат на правову допомогу підлягає покладенню на відповідача?
Якими доказами підтверджується фактичне понесення судових витрат?*

Завдання 2.

Судом відкрито провадження за позовом ПАТ „А”. В підготовчому засіданні суд залишив позовну заяву позивача без розгляду у зв'язку з надходженням від ПАТ „А” відповідної заяви. Відповідач подав до суду заяву про відшкодування понесених ним судових витрат у зв'язку з неправомірними діями позивача.

Чи можливе стягнення з позивача в даному випадку понесених відповідачем судових витрат?

Якщо так, які обставини підлягають доказуванню з боку відповідача?

Завдання 3.

Позивач звернувся до суду з позовом про стягнення з відповідача 10000,00 грн. заборгованості за договором, а також 20000, 00 грн. витрат на правову допомогу адвокатів. Сума витрат на адвокатів складалася із вартості консультацій п'яти адвокатів, а також їхніх витрат на проїзд та проживання у місті, де знаходився суд.

Які критерії мають враховуватись при визначенні співрозмірності понесених витрат на правову допомогу адвоката?

Які дії в даному випадку має вчинити суд у випадку задоволення позову?

Тестові завдання.

1. *Який процесуальний документ є наслідком вирішення господарським судом питання про судові витрати?*

- А) ухвала про роз'яснення судового рішення;
- Б) ухвала про виправлення опіски;
- В) додаткове рішення;
- Г) окрема ухвала.

2. *Судові витрати складаються:*

- А) з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи;
- Б) з державного мита та судового збору;
- В) тільки з судового збору;
- Г) тільки з витрат пов'язаних з розглядом справи.

3. *До витрат пов'язаних з розглядом справи належать витрати:*

- А) на професійну правничу допомогу;
- Б) пов'язані із залученням свідків, спеціалістів, перекладачів, експертів та проведенням експертизи;
- В) пов'язані з витребуванням доказів, проведення огляду доказів та їх місцезнаходження, забезпечення доказів;
- Г) всі відповіді правильні.

4. *Яким нормативно - правовим документом визначається розмір судових витрат, порядок його сплати?*

- А) Господарським процесуальним Кодексом;
- Б) Законом України «Про судовий збір»;

- В) Декретом КМУ «Про державне мито»;
- Г) Бюджетним Кодексом.

5. На який рахунок суд може зобов'язати сторони внести попередньо визначену суму судових витрат?

- А) на поточний рахунок суду;
- Б) на депозитний рахунок суду;
- В) кошти вносяться готівкою в канцелярію;
- Г) дане питання не регулюється законодавством.

6. На кого покладаються витрати у разі задоволення позовних вимог?

- А) на відповідача;
- Б) на позивача;
- В) пропорційно на обидві сторони;
- Г) на державу.

7. Чи повертається судовий збір позивачу у разі укладення мирової угоди до прийняття рішення у справі?

- А) так, 50 відсотків судового збору, сплаченого при поданні позову;
- Б) так, повну суму сплаченого судового збору при поданні позову;
- В) ні, не повертаються;
- Г) дане питання не регулюється законодавством.

Методичні рекомендації.

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: судові витрати, судовий збір, витрати на правничу допомогу, розподіл судових витрат, витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів, залученням (викликом) свідків, експертів, спеціалістів, перекладачів, проведенням експертиз, ціна позову, забезпечення позову.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 1) витрати на правничу допомогу;
- 2) розподіл судових витрат;
- 3) витрати, пов'язані з витребуванням доказів, проведенням огляду доказів за їх місцезнаходженням, забезпеченням доказів;
- 4) витрати, пов'язані з залученням (викликом) свідків, експертів, спеціалістів, перекладачів, проведенням експертиз;
- 5) підстави для забезпечення позову;
- 6) порядок подання заяви про забезпечення позову, її зміст та форма;
- 7) розгляд заяви про забезпечення позову, зустрічне забезпечення позову та його скасування.

Семінарське заняття 4.

Тема 4. Форми господарського судочинства. Відкриття провадження у справі та основні вимоги до форми та змісту заяв по суті справи.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Особливості розгляду спорів за правилами наказного провадження.
2. Позовне провадження:
3. Загальне позовне провадження.
4. Спрощене позовне провадження.
5. Малозначні справи.
6. Особливості розгляду справ за правилами спрощеного позовного провадження.
7. Види заяв по суті та вимоги до їх оформлення.
8. Подання позовної заяви.
9. Залишення позовної заяви без руху.
10. Повернення позову та відкриття провадження у справі.

Практичні завдання

Завдання 1.

Позивач подав до господарського суду заяву про забезпечення позову шляхом накладення арешту на всі рахунки відповідача, обґрунтовуючи необхідність застосування цього заходу потенційною можливістю ухилення відповідача від виконання судового рішення.

Якими повинні бути процесуальні дії судді?

Які є підстави для застосування господарським судом заходів до забезпечення позову?

У яких межах господарський суд вправі накласти арешт на кошти відповідача?

Завдання 2.

Позивач звернувся до суду з позовом про стягнення з товариства 1500,00 грн. дивідендів, які товариство вчасно не виплатило. До позовної заяви додав заяву з проханням проводити розгляд спору за правилами спрощеного позовного провадження у зв'язку з незначною сумою боргу. Судом в ухвалі про відкриття провадження відмовлено в задоволенні клопотання про розгляд справи в спрощеному судовому провадженні та постановлено розглядати спір за правилами загального позовного провадження.

Які справи підлягають розгляду в порядку спрощеного позовного провадження?

Яким чином вирішується питання про розгляд справи за правилами спрощеного позовного провадження?

Чи правомірно вчинив суд?

Завдання 3.

Банк звернувся до суду із заявою про видачу судового наказу про стягнення з товариства боргу по кредитному договору, а саме, тіла кредиту, процентів, комісії, пені та штрафу. Судом постановлено ухвалу про відмову в видачі судового наказу в частині пені та штрафу, в іншій частині видано судовий наказ, текст якого надіслано боржнику.

Як процедура розгляду заяв про видачу судового наказу?

За якими вимогами можуть видаватися судові накази?

Чи правомірно вчинив суд?

Завдання 4.

Судом відкрито провадження у справі та встановлено відповідачу строк для подання відзиву на позов – до 15.10.2018 року. Відповідачем подано відзив 01.11.2018 року без клопотання про продовження пропущеного процесуального строку. В подальші судові засідання відповідач не з'являвся та клопотань не надсилав.

Які вимоги до відзиву на позов?

Які дії повинен вчинити суд?

Чи вправі суд вирішити спір по суті в даному випадку?

Завдання 5.

Позивач подав до суду позовну заяву, у якій просив суд скасувати рішення міської ради про надання в оренду земельної ділянки третій особі, а також стягнути з юридичної особи заборгованість за договором купівлі-продажу.

Яким вимогам повинна відповідати позовна заява?

Як підстави залишення позовної заяви без руху?

Які дії в даному випадку повинен вчинити суд?

Завдання 6.

Судом постановлено ухвалу про залишення позовної заяви без руху та надано позивачу строк до 01.11.2018 року для усунення вказаних в ухвалі недоліків. У зв'язку з ненадходженням доказів усунення недоліків, 02.11.2018 року суд повернув позовну заяву без розгляду. 03.11.2018 року на адресу суду засобами поштового зв'язку від позивача надійшли докази усунення недоліків позовної заяви, при цьому, згідно відмітки на поштовому конверті, докази були здані на пошту 30.10.2018 року.

Який порядок залишення позовної заяви без руху?

Чи вірно вчинив суд в даному випадку?

Завдання 7.

За результатами розгляду заяви про видачу наказу судом видано судовий наказ від 01.10.2018 року та надіслано його текст боржнику. Протягом 10 днів від боржника надійшла заява про скасування наказу, яка мотивована тим, що така заборгованість не обліковується на підприємстві. Суд дійшов висновку про безпідставність заяви про скасування наказу та видав судовий наказ від 11.10.2018 року про стягнення боргу з боржника, оригінал якого надійслав стягувачу.

Чи вірно вчинив суд?

Яка процедура розгляду заяв про скасування судового наказу?

Завдання 8.

Позивач подав позовну заяву про стягнення з відповідача 2000,00 грн. боргу за договором. Клопотання про розгляд справи в порядку спрощеного позовного провадження позивачем не надано.

Чи вправі суд самостійно вирішувати питання про розгляд спору в порядку спрощеного позовного провадження?

Які дії має вчинити суд?

Завдання 9.

Ухвалою суду відкрито провадження у справі та постановлено здійснювати розгляд за правилами спрощеного позовного провадження. Під час судового засідання позивач подав заяву свідка. Відповідач, в свою чергу, заявив клопотання про його виклик.

Які правила розгляду справ в порядку спрощеного позовного провадження?

Які дії повинен вчинити суд?

Тестові завдання.

1. Що не є заявою по суті справи?

- А) позовна заява;
- Б) відзив на позовну заяву;
- В) заперечення;
- Г) клопотання.

2. *Що не зазначається у позовній заяві?*

- А) відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору;
- Б) ціна позову;
- В) зміст позовних вимог;
- Г) підстави звільнення від сплати судового збору.

3. *Хто вказує ціну позову?*

- А) відповідач;
- Б) представник позивача;
- В) позивач;
- Г) суддя.

4. *У якій формі може подаватися позовна заява до господарського суду?*

- А) усно;
- Б) електронний варіант;
- В) у письмовій формі;
- Г) поштою.

5. *Хто надсилає відзив до суду?*

- А) позивіч;
- Б) відповідач;
- В) третя особа;
- Г) відзив до суду не надсилається.

6. *Коли виникає право на позов?*

- А) із дня, коли особа подала позовну заяву до суду;
- Б) із дня, коли суддя прийняв позовну заяву;
- В) із дня, коли особа дізналася чи могла дізнатися про порушення свого права;
- Г) із дня, коли особа надіслала сторонам копію позовної заяви та доданих до неї документів.

7. *Які обов'язкові реквізити повинна містити позовна заява?*

- А) найменування суду першої інстанції, найменування та відомості сторін, ціна позову, зміст позовних вимог, додатки;
- Б) найменування суду першої інстанції, найменування сторін та відомості про них, зміст позовних вимог, виклад обставин, що обґрунтовують вимоги, додатки, розрахунок суми судових витрат;
- В) найменування суду першої інстанції, найменування сторін та відомості про них, ціна позову, зміст позовних вимог, виклад обставин, що обґрунтовують вимоги, відомості про вжиття заходів досудового врегулювання спору, та про забезпечення доказів, додатки, розрахунок суми судових витрат, підтвердження позивача про те, що ним не подано іншого позову;
- Г) позивач на власний розсуд подає позовну заяву, у якій зазначає необхідні реквізити.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: судовий наказ, заявник, боржник, зміст судового наказу, позовна заява,

відзив на позов, заперечення на відзив на позов, пояснення третіх осіб, предмет позову, підстава позову, об'єднання позовних вимог, позивач, відповідач, треті особи, учасники справи, відкриття провадження у справі, залишення позовної заяви без руху.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 1) форма і зміст заяви про видачу судового наказу;
- 2) форма і зміст позовної заяви;
- 3) підготовче провадження;
- 4) правила розгляду справи по суті;
- 5) форма і зміст позовної заяви;
- 6) відкриття провадження у справі;
- 7) залишення позовної заяви без руху;
- 8) строки усунення недоліків в позовній заяві;
- 9) повернення позовної заяви без розгляду.

Семінарське заняття 5.

Тема 5. Врегулювання спору за участю судді. Відмова позивача від позову. Мирова угода. Розгляд господарської справи по суті. Фіксування судового процесу.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Правові підстави врегулювання спору.
2. Припинення врегулювання господарського спору за участю судді.
3. Відмова позивача від позову.
4. Мирова угода.
5. Загальні положення розгляду господарської справи.
6. Відкриття розгляду справи по суті.
7. З'ясування обставин справи та дослідження доказів.
8. Судові дебати та ухвалення рішення.
9. Загальний порядок фіксування судового засідання технічними засобами.
10. Правові заходи фіксування судового засідання.
11. Залишення позову без розгляду.
12. Зупинення провадження у справі.
13. Закриття провадження.

Практичні завдання

Завдання 1.

Ухвалою суду від 28.05.2019 р. поновлено провадження у справі та призначено судовий розгляд справи по суті на 20 червня 2019 р.

Представником відповідача до початку судового засідання подано заяву, за змістом якої просить повернутися до розгляду справи у підготовчому провадженні, залучити до участі у справі як третіх осіб без самостійних вимог на предмет спору – Закарпатську митницю ДВС та мале підприємство «Надія».

Наполягаючи на залеченні Закарпатської митниці ДФС до участі у справі як третьої особи, посилається, зокрема, на те, що предметом позову є стягнення позивачем коштів за послуги створеного ним місця доставки митних вантажів, яке має статус зони митного контролю (ЗМК), та щодо якого Закарпатською митницею ДФС (Чопська митниця Міндоходів) укладено з ТОВ «Веринал» (позивачем) договір про співпрацю.

Наполягаючи на залученні МП «Надія» до участі у справі як третьої особи посилається, зокрема, на те, що земельна ділянка території місця прибуття під кодом 305-002-1-1, стягнення плати за використання якої є предметом даного спору, перебуває в оренді позивача та МП «Надія», єдиним власником і директором якої Вігула М.М., представник позивача у даній справі. У спірний період ТОВ «Гарба» сплачувалися кошти з призначенням платежу «оплата за стоянку» також на користь МП «Надія». Отже, вважає необхідним з'ясування у даній справі на території котрого із зазначених суб'єктів перебували автомобілі відповідача.

Представник позивача заперечує проти залучення третіх осіб до участі у справі і вважає, що відносини ТОВ «Вериналта» Закарпатської митниці ДФС не мають стосунку до спірних у даній справі відносин сторін.

Суд, вирішуючи заяву відповідача, вивчивши матеріали справи, заслухавши пояснення представників сторін, дійшов висновку про підставність заяви відповідача в частині необхідності повернення до підготовчого з'їзду у справі, залучення до участі у справі Закарпатської митниці ДФС третьою особою без самостійних вимог на предмет спору.

Надайте правову оцінку діям суду щодо залучення до участі у справі третьої особи без самостійних вимог та повернення до підготовчого провадження.

Тестові завдання.

1. В якому випадку сторона не може скористатись правом на участь у режимі відео конференції?

- А) при проведенні врегулювання спору за участі судді у формі закритої наради;
- Б) у разі, якщо такою стороною є прокурор, що має статус позивача;
- В) у разі відсутності згоди на таку участь інших учасників справи;
- Г) при розгляді справи при закритому судовому засіданні.

2. Які з наведених учасників наділені правом на укладення мирової угоди?

- А) орган місцевого самоврядування, що звернувся до суду за захистом прав і інтересів іншої особи;
- Б) учасник юридичної особи з часткою 10% статутного капіталу товариства, що звернувся до суду в інтересах такої юридичної особи з позовом про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою;
- В) орган державної виконавчої влади, що звернувся до суду за захистом прав і інтересів іншої особи.

3. Яка з наведених позовних заяв не може бути залишена без розгляду у разі коли особа, в інтересах якої подано позов, не підтримує заявлені позовні вимоги?

- А) про відшкодування збитків, заподіяних юридичній особі її посадовою особою, що подана власником цієї юридичної особи в її інтересах;
- Б) про розірвання договору, що подана учасником цієї юридичної особи в її інтересах;
- В) про визнання недійсним договору купівлі-продажу акцій, що подана акціонером юридичної особи в її інтересах;
- Г) про визнання недійсним рішення загальних зборів, яким заподіяно збитки юридичній особі, що подана учасником юридичної особи в її інтересах.

4. В якому випадку суддя зобов'язаний зупинити провадження у справі?

- А) у випадку надходження заяви про відвід судді;
- Б) у випадку направлення до іншого суду судового доручення щодо збирання доказів;
- В) у випадку прийняття рішення про врегулювання спору за участю судді;

Г) у випадку прийняття ухвали про тимчасове вилучення доказів державним виконавцем для дослідження.

5. В якому випадку суддя має право зупинити провадження у справі?

- А) вручення виклику до суду чи інших документів до іноземного суду або іншого компетентного органу іноземної держави;
- Б) залучення експерта з питань права;
- В) перегляду судового рішення у подібних правовідносинах (в іншій справі) у касаційному порядку колегією суддів.

6. Під час розгляду справи про визнання недійсним рішення загальних зборів господарського товариства по суті позивач подав заяву про залишення позову без розгляду. Які процесуальні дії може вчинити суд?

- А) залишити позов без розгляду;
- Б) закрити провадження у справі;
- В) повернути позов позивачу;
- Г) відмовити у задоволенні клопотання і розглядати справу по суті.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: врегулювання спору за участю судд, відмова позивача від позову, мирова угода сторін, загальні положення розгляду справи по суті, судове засідання, участь у судовому засіданні в режимі відео конференції, відкриття розгляду справи по суті, з'ясування обставин справи та дослідження доказів, судові дебати та ухвалення рішення, фіксування судового процесу, залишення позову без розгляду, зупинення і закриття провадження у справі.

Семінарське заняття 6.

Тема 6. Процесуальні питання пов'язані з виконанням судових рішень

Питання для усного опитування та дискусії

1. Правила звернення судових рішень до виконання.
2. Відстрочення, розстрочення виконання судового рішення.
3. Поворот виконання рішень, постанов.
4. Заміна сторони виконавчого провадження.
5. Звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому порядку.

Практичні завдання

Завдання 1.

Господарським судом 01.10.2017 року ухвалено рішення про стягнення з підприємства заборгованості в розмірі 100000,00 грн. 15.09.2019 року від підприємства надійшла заява про відстрочення виконання рішення суду, у якій боржник просить суд відстрочити виконання судового рішення до 15.01.2020 року.

*Яка процедура подання заяв про відстрочення виконання рішення суду?
Які дії в даному випадку повинен вчинити суд?*

Завдання 2.

Судом 01.10.2017 року ухвалено рішення про стягнення з ТОВ 10000,00 грн. У травні 2018 року ТОВ реорганізовано шляхом злиття з ТДВ. Стягувач за рішенням суду від 01.10.2017 року подав заяву про заміну сторони виконавчого провадження на правонаступника ТОВ – ТДВ.

Яка процедура заміни сторони виконавчого провадження?

Які дії в даному випадку повинен вчинити суд?

Тестові завдання.

1. Рішення, ухвали, постанови господарського суду, що набрали законної сили, є обов'язковими на всій території України і виконуються у порядку, встановленому:

- А) Законом України «Про виконавче провадження»;*
- Б) Господарським процесуальним кодексом України;*
- В) Цивільним процесуальним кодексом України;*
- Г) Господарським кодексом України та іншими нормативно-правовими актами.*

2. На підставі чого здійснюється виконання судового рішення?

- А) на підставі наказу, виданого судом, який розглядав справу як суд касаційної інстанції;*
- Б) на підставі ухвали, виданої судом, який розглядав справу як суд першої інстанції;*
- В) на підставі наказу, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції*
- Г) на підставі рішення, виданого судом, який розглядав справу як суд першої інстанції.*

3. Протягом якого строку виконавчий документ вноситься до Єдиного державного реєстру виконавчих документів?

- А) протягом трьох днів після набрання судовим рішенням законної сили;*
- Б) протягом десяти днів після набрання судовим рішенням законної сили;*
- В) протягом п'яти днів після набрання судовим рішенням законної сили;*
- Г) протягом одного місяця з дня набрання судовим рішенням законної сили.*

4. Що, із нижче переліченого, має стояти на місці пропуску: «Суд, який видав виконавчий документ, може за заявою ..... виправити помилку, допущену при його оформленні або видачі, чи визнати виконавчий документ таким, що не підлягає виконанню?»

- А) боржника;*
- Б) стягувача або боржника;*
- В) стягувача;*
- Г) заінтересованої особи.*

5. У який строк розглядається заява про встановлення або зміну способу або порядку виконання, відстрочення або розтрочення виконання судового рішення?

- А) у десятиденний строк з дня її надходження;*
- Б) у семиденний строк з дня її надходження;*
- В) не пізніше наступного дня з дня надходження заяви;*
- Г) негайно після надходження.*

6. Що враховує суд, вирішуючи питання про відстрочення чи розтрочення виконання судового рішення?

- А) ступінь вини відповідача у виникненні спору;*
- Б) матеріальний стан фізичної особи;*
- В) стихійне лихо, інші надзвичайні події;*

Г) всі відповіді правильні.

7. Який розмір судового збору за подання заяви про поворот виконання?

- А) 0.1% прожиткового мінімуму для працездатних осіб;
- Б) судовий збір не сплачується;
- В) 0.4% мінімальної заробітної плати;
- Г) 0.1% мінімальної заробітної плати.

8. За чийм поданням може бути постановлена ухвала про тимчасове обмеження фізичної особи у праві виїзду за межі України?

- А) за поданням державного виконавця;
- Б) за поданням державного нотаріуса;
- В) за поданням державного або приватного виконавця;
- Г) за поданням приватного виконавця.

9. Що, із нище переліченого, має стояти на місці пропуску: «За результатами розгляду скарги суд постановляє.....»? ?

- А) ухвалу;
- Б) рішення;
- В) вирок;
- Г) постанову.

10. На кого можуть покладатися судові витрати, пов'язані з розглядом скарги?

- А) на заявника, якщо було постановлено рішення про відмову в задоволенні його скарги;
- Б) на орган державної виконавчої служби;
- В) на приватного виконавця, якщо було постановлено ухвалу про задоволення скарги заявника;
- Г) всі відповіді правильні.

11. Чи може бути поновлено судом пропущений строк для подання скарги?

- А) не може;
- Б) може, але з поважних причин;
- В) може бути поновлено в будь-якому випадку;
- Г) дане питання не врегульовано ГПК України.

12. Протягом скількох днів орган державної виконавчої служби, приватний виконавець повідомляють суд і заявника про виконання ухвали, постановленої за результатами розгляду скарги?

- А) не пізніше ніж у десятиденний строк з дня її постановлення;
- Б) не пізніше ніж у двадцятиденний строк з дня її одержання;
- В) не пізніше ніж у десятиденний строк з дня її одержання;
- Г) не пізніше ніж у семиденний строк з дня її постановлення.

13. Що, із нижче зазначеного, має стояти на місці пропуску: «Неявка учасників справи та інших осіб..... для вирішення питання про заміну сторони виконавчого провадження»?

- А) є перешкодою;
- Б) не є перешкодою;
- В) у зал судових засідань є допустимою;
- Г) допускається у випадках, передбачених ГПК України.

14. Чи мають право сторони укласти мирову угоду в процесі виконання?

- А) мають право;
- Б) не мають право;
- В) мають право, але суд може відмовити у затвердженні мирової угоди у процесі виконання рішення;
- Г) дане питання не врегульовано ГПК України.

15. Відстрочка – це:

- А) господарська операція, що передбачає родаж резидентом або нерезидентом товарів фізичним чи юридичним особам на умовах рострочення кінцевого розрахунку, на визначений строк та під відсоток;
- Б) відкладення або перенесення виконання рішення на новий строк, який визначається господарським судом;
- В) стадія відтворення сукупного суспільного продукту;
- Г) розподіл засобів виробництва, що переноситься на визначений строк.

16. На підставі чого суд вирішує питання про поворот виконання рішення?

- А) за наявності відповідної заяви сторони;
- Б) на підставі рішення державного виконавця;
- В) на підставі рішення приватного виконавця;
- Г) за наявності клопотання сторони.

17. Протягом якого строку може бути подана заява про поворот виконання?

- А) протягом одного року з дня ухвалення відповідного рішення суду апеляційної інстанції;
- Б) протягом одного року з дня ухвалення рішення при новому розгляді справи;
- В) протягом одного року з дня ухвалення відповідного рішення суду касаційної інстанції;
- Г) всі відповіді правильні.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: розстрочення судового рішення, відстрочення судового рішення, зупинення виконання судового рішення, сторона виконавчого провадження, державний виконавець, приватний виконавець, мирова угода в процесі виконання, зупинення виконання судового рішення, заміна сторони виконавчого провадження.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 1) форма і зміст скарги на дії державного/приватного виконавця;
- 2) заява про заміну сторони виконавчого провадження;
- 3) відстрочення виконання судового рішення;
- 4) розстрочення виконання судового рішення;
- 5) поворот виконання рішення, постанови;
- 6) тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України;
- 7) підсудність справ.

Семінарське заняття 7.

Тема 6. Процесуальні питання пов'язані з виконанням судових рішень. Апеляційний та касаційний перегляд судових рішень крізь призму доступу до правосуддя.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Порядок подання апеляційних та касаційних скарг.
2. Межі перегляду справ в апеляційній та касаційній інстанції.
3. Повноваження суду апеляційної та касаційної інстанції.
4. Зміст постанов суду апеляційної та касаційної інстанції.

Практичні завдання

Завдання 1.

Апеляційна інстанція скасувала рішення місцевого господарського суду Миколаївської області та залишила позов без розгляду (Рішенням місцевого господарського суду були задоволені позовні вимоги ТОВ «Будінвест» про стягнення з відповідача ПАТ «Побут» заборгованості за подані послуги.)

Скасовуючи рішення, апеляційна інстанція послалася на те, що його було прийнято без повного та всебічного дослідження усіх необхідних доказів. Було встановлено, що ухвалою суду позивач був зобов'язаний надати документи, якими він повинен був підтвердити підстави та розмір позовної суми, однак ці документи суду не були представлені. Незважаючи на невиконання позивачем зазначених вимог суду, рішення по справі було прийняте.

Чи правомірне скасування рішення?

Якими є повноваження апеляційної інстанції?

Завдання 2.

Господарський суд ухвалив рішення про відмову в задоволенні позову. Апеляційна інстанція вказане рішення скасувала та задовольнила позов, стягнувши з відповідача 250000,00 грн. заборгованості. На виконання постанови апеляційного суду видано судовий наказ, який стягувач пред'явив до виконання. Під час здійснення виконавчого провадження стягувач не погодився з діями державного виконавця та подав відповідну скаргу до апеляційного суду.

Який порядок подання та розгляду скарг на дії ДВС?

Які дії слід вчинити суду апеляційної інстанції?

Завдання 3.

Позивач, не погоджуючись із рішенням місцевого суду, подав апеляційну скаргу, у якій також просив суд апеляційної інстанції зупинити виконання рішення суду першої інстанції.

Який суб'єкт наділений повноваженнями зупиняти виконання судового рішення?

Як має вчинити суд апеляційної інстанції?

Завдання 4.

Суд першої інстанції ухвалив рішення про задоволення позову та стягнув на користь позивача заборгованість. Відповідач подав апеляційну скаргу. Під час апеляційного провадження відповідачем повністю сплачено заборгованість перед позивачем.

Які повноваження суду апеляційної інстанції?

Як дії має вчинити суд апеляційної інстанції?

Тестові завдання.

1. Банк «Бенккомпані» звернувся до суду з позовом до ТОВ «Білінгво» про стягнення заборгованості за кредитним договором. ТОВ «Білінгво» подало зустрічний позов про визнання вказаного договору недійсним, який було прийнято до спільного розгляду з первісним. Після початку розгляду справи по суті позивач подав заяву про відмову від первісного позову, що була прийнята судом. Які процесуальні дії може вчинити суд?

- А) залишити первісний позов без розгляду та прийняти рішення по суті спору за зустрічним позовом;
- Б) залишити первісний та зустрічний позови без розгляду;
- В) закрити провадження за первісним та зустрічним позовами;
- Г) закрити провадження за первісним позовом та прийняти рішення по суті спору за зустрічним позовом.

2. Окремо від рішення суду першої інстанції НЕ може бути оскаржена в апеляційному порядку ухвала суду першої інстанції про:

- А) відмову у видачі судового наказу;
- Б) затвердження мирової угоди;
- В) призначення експертизи;
- Г) відновлення прав на втрачені цінні папери на пред'явника та векселі.

3. Зазначте, протягом якого строку подається апеляційна скарга на рішення суду:

- А) двадцяти днів;
- Б) десяти днів;
- В) п'ятнадцяти днів;
- Г) тридцяти днів.

4. Вкажіть, що НЕ може бути додано до апеляційної скарги:

- А) докази сплати судового збору;
- Б) докази надсилання копії скарги іншій стороні у справі;
- В) рішення або ухвала, що оскаржується;
- Г) довіреність або інший документ, що посвідчує повноваження представника, якщо скарга подана представником і в справі немає підтвердження його повноважень.

5. Протягом якого строку особа, яка подала апеляційну скаргу, має право доповнити чи змінити її?

- А) протягом розумного строку;
- Б) протягом строку на апеляційне оскарження;
- В) протягом трьох днів з дня подання апеляційної скарги;
- Г) протягом десяти днів з дня подання апеляційної скарги.

6. Що мають право подати учасники справи до відкриття апеляційного провадження?

- А) зауваження;
- Б) заперечення;
- В) мирову угоду;
- Г) застереження.

7. Про повернення апеляційної скарги постановляється:

- А) ухвала, яка може бути оскаржена в касаційному порядку;
- Б) ухвала, яка не підлягає оскарженню в касаційному порядку;
- В) рішення;
- Г) постанова.

8. До якого суду подається апеляційна скарга?

- А) до суду першої інстанції;
- Б) до суду апеляційної інстанції;
- В) до суду касаційної інстанції;
- Г) до будь-якого суду на вибір заявника.

9. Вкажіть, протягом якого строку подається апеляційна скарга на ухвалу суду?

- А) 20 днів з дня її проголошення;
- Б) 7 днів з дня її проголошення;
- В) 10 днів з дня її проголошення;
- Г) 30 днів з дня її проголошення.

10. Якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частину судового рішення, то строк касаційного оскарження повинен:

- А) обчислюватися з дня складання повного судового рішення;
- Б) дорівнювати загальному строку на касаційне оскарження;
- В) дорівнювати десяти дням;
- Г) дорівнювати тридцяти дням.

11. Продовжіть твердження: «Подавши касаційну скаргу, особа ...»

- А) не має права доповнювати чи змінювати її протягом строку на касаційне оскарження;
- Б) має право лише доповнювати її протягом строку на касаційне оскарження;
- В) має право лише змінювати її протягом строку на касаційне оскарження;
- Г) має право доповнити чи змінити її протягом строку на касаційне оскарження.

12. Із запропонованих варіантів відповідей оберіть той, який логічно доповнюватиме наступне твердження: «Касаційна скарга реєструється у день її надходження до суду касаційної інстанції та не пізніше наступного дня передається...»

- А) судді-доповідачу;
- Б) судді;
- В) колегії суддів;
- Г) секретарю судді.

13. Касаційна скарга реєструється:

- А) через день після надходження до суду касаційної інстанції;
- Б) через три дні після надходження до суду касаційної інстанції;
- В) у день її надходження до суду касаційної інстанції;
- Г) через сім днів після надходження до суду касаційної інстанції.

14. Про повернення касаційної скарги постановляється:

- А) ухвала;
- Б) постанова;
- В) рішення;
- Г) протокол.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: апеляційна скарга, постанова суду апеляційної інстанції, касаційна скарга, постанова суду касаційної інстанції, Верховний Суд, відзив на апеляційну скаргу, відзив на касаційну скаргу, Європейський суд з прав людини.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 1) форма та зміст апеляційної скарги;
- 2) форма та зміст касаційної скарги;
- 3) доступ до правосуддя в практиці Європейського суду з прав людини.

Семінарське заняття 8.

Тема 7. Перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у господарських справах.

Тема 8. Провадження у справах про оскарження рішень третейських судів, видача наказів на виконання рішень третейських судів. Особливості провадження у справах за участю іноземних осіб.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
2. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
3. Право на звернення із скаргою до суду та вирішення даної скарги в суді. Строки для звернення із скаргою.
4. Оскарження рішення третейського суду. Судовий розгляд справи про оскарження рішення третейського суду.
5. Особливості видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду. Порядок розгляду заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду.
6. Відновлення втраченого судового провадження в господарській справі.
7. Підсудність судам справ за участю іноземних осіб. Судове доручення, виконання доручення іноземного суду, виконання в Україні судових доручень іноземних судів.

Практичні завдання

Завдання 1.

Рішенням господарського суду від 23.06.2019 р. позовні вимоги Компанії «Горизонт» задоволено повністю, стягнуто з фізичної особи - підприємця Іванова Івана Івановича на користь Компанії заборгованість за оренду приміщення у розмірі 180 000,72 грн., та у відшкодування судових витрат – суму 2700,30 грн. На виконання вказаного рішення 22.07.2019 судом видано наказ.

23.01.2020 р. до господарського суду надійшла заява Фізичної особи – підприємця Іванова І.І. про перегляд рішення за ново виявленими обставинами. У вказаній заяві заявник стверджує, що 22.01.2019 р. після ознайомлення з матеріалами справи йому стало відомо про Акт приймання – передавання орендованого майна від 27.02.2016 р., згідно з яким орендар (відповідач у даній справі) передав, а орендодавець (позивач у справі) прийняв орендоване приміщення, розташоване за адресою: м. Тернопіль, вул. Проїзна 3 а. Вказує, що з вказаного акту вбачається відсутність заборгованості по оплаті комунальних послуг та інших платежів. Отже, кожна з сторін погоджується з належним передаванням приміщення, відсутності заборгованості з орендної плати і підтверджують відсутністю взаємних претензій з приводу виконання умов Договору оренди № 04/04 від 22.06.2015 р. Крім того зазначає, що пунктом 6 Акту від 27.07. 2017 р. зафіксовано дату повернення відповідачем позивачу орендованого

приміщення – 27.02. 2017 р. Оскільки він не брав участі у судових засіданнях під час розгляду даної справи у суді, та йому не було відомо про обставини та матеріали даної справи, вказані обставини стали відомі йому тільки 22.01.2019 р., після ознайомлення з матеріалами даної справи. На думку відповідача вказані обставини є істотними обставинами, які мають важливе значення для вирішення даної справи, а, отже, і перегляду за нововиявленими обставинами.

Дайте оцінку вказаним обставинам.

Чи є дані обставини ново виявленими?

Яке, на Вашу думку, може бути рішення суду за результатами розгляду вказаної заяви?

Завдання 2.

У господарському суді розглядалася справа про повернення безпідставно набутого майна. Відповідач заперечував проти позову, посилаючись на наявність усної домовленості між позивачем та відповідачем про передачу цього майна відповідачу на зберігання. Оскільки достатніх доказів укладання такого договору відповідач не надав, господарський суд відмовив у задоволенні позову.

Через вісім місяців відповідач звернувся до господарського суду з заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами, посилаючись на наявність письмового пояснення колишнього керівника позивача, яким підтверджується укладання договору зберігання.

Чи може бути за таких умов прийнята заява про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами?

Завдання 3.

Відповідач МП «Віолла» звернувся із заявою до місцевого господарського суду Хмельницької області про перегляд рішення за нововиявленими обставинами. Такою підставою він вважає документи, які не були прийняті судом як докази при вирішенні справи. В задоволенні заяви було відмовлено.

Чи правомірна відмова? Що закон вважає нововиявленою обставиною?

Тестові завдання.

1. Яким судом розглядається заява про перегляд за нововиявленими або виключними обставинами судового рішення у зв'язку з встановленням міжнародною судовою установою порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні цієї справи судом ?

- А) судом апеляційної інстанції;
- Б) відповідним міжнародним судом;
- В) Верховним судом;
- Г) судом, який ухвалив рішення.

2. Особа, яка подала заяву про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами, може відмовитися від такої заяви:

- А) після розгляду справи у судовому засіданні;
- Б) до початку розгляду справи у судовому засіданні;
- В) безпосередньо під час розгляду справи у судовому засіданні;
- Г) відмова не дозволяється.

3. Які наслідки настають при відмові позивача від заяви про перегляд судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами до початку розгляду справи?

- А) суд закриває провадження за нововиявленими обставинами;

- Б) суд залишає заяву без розгляду;
- В) суд розглядає справу за нововиявленими обставинами по суті;
- Г) суд зупиняє провадження до компенсації заявником витрат, понесених іншими учасниками процесу.

4. Які судові акти виносяться за результатами перегляду судового рішення за ново виявленими обставинами?

- А) виключно ухвала;
- Б) рішення, ухвала, постанова;
- В) постанова рішення, судовий наказ;
- Г) ухвала, рішення.

5. Протягом якого строку суддя перевіряє відповідність заяви вимогам ГПК?

- А) протягом п'яти днів після надходження заяви до суду;
- Б) протягом десяти днів після надходження заяви до суду;
- В) протягом п'ятнадцяти днів після надходження заяви до суду;
- Г) протягом двадцяти днів після надходження заяви до суду.

6. Оберіть із переліку той варіант відповіді, який би логічно доповнював дане твердження та не суперечив чинному ГПК України: «Судове рішення, ухвалене за результатами перегляду судового рішення за ново виявленими або виключними обставинами, може бути переглянute на ... підставах».

- А) загальних;
- Б) спеціальних;
- В) специфічних;
- Г) виняткових.

7. Нововиявлена обставина- це обставина, яку господарський суд не міг врахувати при розгляді справи, оскільки:

- А) вона не була і не могла бути відома господарському суду та заявнику;
- Б) про існування обставини стало відомо лише після прийняття відповідного судового акта;
- В) вона з'явилася після прийняття відповідного судового акта;
- Г) її не було досліджено при розгляді справи.

8. Зазначте, що відбувається із заявою про перегляд судового рішення за нововиявленими чи виключними обставинами, якщо вона не оформлена відповідно до вимог, встановлених законодавством:

- А) реєструється у день її надходження;
- Б) не реєструється;
- В) обов'язково підлягає судовому розгляду;
- Г) залишається без руху.

9. Який строк передбачений для розгляду заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами?

- А) протягом тридцяти днів з дня відкриття провадження за заявою;
- Б) протягом шестидесяти днів з дня надходження заяви;
- В) протягом шестидесяти днів з дня відкриття провадження за виключними обставинами;
- Г) протягом розумного строку, обґрунтованого заявником.

10. Яка процесуальна дія виключається з переліку повноважень суду апеляційної інстанції за результатами перегляду судового рішення за нововиявленими або виключними обставинами?

- А) скасування судового рішення з закриттям провадження у справі;
- Б) скасування судового рішення з залишенням позову без розгляду;
- В) скасування судового рішення з зупиненням провадження у справі,
- Г) скасування судового рішення з передачею справи на новий розгляд іншому складу суду.

11. Яким судом може бути скасовано рішення третейського суду ?

- А) господарським судом за місцем розгляду справи третейським судом;
- Б) апеляційним адміністративним судом за місцем розгляду справи третейським судом;
- В) апеляційним господарським судом за місцем розгляду справи третейським судом;
- Г) третейським судом за місцем розгляду справи.

12. В якому випадку строк, пропущений для подачі заяви про скасування рішення третейського суду підлягає поновленню?

- А) за наявності заяви щодо згоди учасників третейського провадження;
- Б) при подачі заявником клопотання та визнання судом причин пропуску строку поважними;
- В) у будь-якому випадку, при подачі заяви про скасування рішення третейського суду;
- Г) за наявності заяви щодо відновлення пропущеного строку.

13. Яким судом може бути видано наказ на примусове виконання рішення третейського суду?

- А) апеляційним адміністративним судом за місцем знаходження відповідача;
- Б) господарським судом за місцем порушення провадження у третейській справі;
- В) апеляційним господарським судом за місцем розгляду третейського спору;
- Г) третейським судом, який виніс рішення.

14. У випадку ненадання постійно діючим третейським судом відповідної справи які дії має вчинити господарський суд щодо заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду?

- А) розглянути заяву про видачу судового наказу і відмовити у його видачі;
- Б) повернути заяву про видачу судового наказу;
- В) відмовити у видачі наказу;
- Г) зупинити провадження у заяві про видачу судового наказу.

15. Які справи можуть розглядати третейські суди?

- А) у спорах що пов'язані з державною таємницею;
- Б) у спорах про визнання недійсними нормативно-правових актів;
- В) про стягнення заборгованості за договором поруки;
- Г) про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом.

16. ТОВ «Кін» не брав участі в розгляді третейського спору, але його було зобов'язано здійснити певні дії на користь позивача. В який строк ТОВ «Кін» має право оскаржити рішення третейського суду?

- А) протягом 10 днів з дня, ухвалення рішення третейського суду;
- Б) протягом 30 днів з дня отримання повідомлення про ухвалення рішення третейським судом;

- В) в розумний строк, не визначений законом;
- Г) протягом 90 днів з дня, коли особа дізналася або повинна була дізнатися про ухвалення рішення третейського суду.

17. Що повинен зробити національний суд у разі надходження від іноземного суду прохання про особисту присутність учасників судового розгляду під час виконання судового доручення?

- А) вчинити певну дію без участі відповідної особи;
- Б) отримати згоду на таку участь від інших учасників процесу;
- В) вирішити питання про надання згоди на таку участь;
- Г) відмовити у задоволенні прохання.

18. Яким чином виконується доручення іноземного суду, якщо особа, якій необхідно вручити документи, позбавлена волі на певний строк?

- А) шляхом надсилання судом документу до адміністрації місця тримання особи;
- Б) шляхом виклику та штампування такої особи до суду, на який покладено обов'язок виконання такого доручення;
- В) шляхом особистого вручення документу працівником дипломатичної установи відповідної держави у місці перебування особи;
- Г) шляхом електронного повідомлення за місцем перебування (утримання) особи.

19. Якій з наведених осіб вручається виклик до суду за дорученням іноземного суду?

- А) особисто фізичній особі під розписку;
- Б) будь-якій фізичній особі, яка мешкає за адресою, зазначеною у дорученні;
- В) виключно представнику фізичної особи;
- Г) працівнику відділу кадрів за місцем роботи фізичної особи.

20. Чим підтверджується факт виконання доручення іноземного суду?

- А) ухвалою суду;
- Б) актом, складеним працівниками канцелярії суду;
- В) доповідною запискою;
- Г) протоколом судового засідання.

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: нововиявлені або виключні обставини, заява про перегляд рішення за нововиявленими або виключними обставинами, подання та розгляд скарги, оскарження рішення третейського суду, видача наказу на примусове виконання рішення третейського суду, процесуальні права і обов'язки іноземних осіб.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 1) ознаки нововиявлених або виключних обставин;
- 2) строк для звернення до господарського суду із заявою про перегляд рішення за нововиявленими або виключними обставинами;
- 3) порядок перегляду рішення за нововиявленими або виключними обставинами;
- 4) форма і зміст заяви за нововиявленими або виключними обставинами;
- 5) право на звернення із скаргою до суду;
- 6) форма і зміст заяви про скасування рішення третейського суду;
- 7) порядок видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду;

- 8) форма і зміст заяви про видачу наказу на примусове рішення третейського суду;
- 9) порядок відновлення втраченого судового провадження в господарській справі;
- 10) форма і зміст заяви про відновлення втраченого судового провадження;
- 11) підсудність судам справ за участю іноземних осіб;
- 12) заява про відкриття провадження у справі про банкрутство;
- 13) відмова у відкритті провадження;
- 14) процедура розпорядження майном;
- 15) санація боржника;
- 16) ліквідаційна процедура;
- 17) відновлення платоспроможності фізичної особи.

Семінарське заняття 9.

Тема 9. Розгляд господарських справ про банкрутство, та справи у спорах з майновими вимогами до боржника з урахуванням особливостей Кодексу України з процедур банкрутства.

Питання для усного опитування та дискусії

1. Поняття банкрутства крізь призму Кодексу України з процедур банкрутства.
2. Особливості провадження у справі про банкрутство.
3. Судові процедури, які застосовуються до боржника.
  - 3.1. Розпорядження майном боржника.
  - 3.2. Санація боржника.
  - 3.3. Ліквідаційна процедура.
4. Новели КУзПБ, зокрема, відновлення платоспроможності фізичної особи.

Практичні завдання

Завдання 1.

Фізична особа Петров В.М. (ідентифікаційний номер: 2145896347) звернувся до суду із заявою про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника.

Ухвалою суду від 21.08.2020 року заяву Петрова В.М.(ідентифікаційний номер 2145896347) про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність залишено без руху.

Встановлено строк десять днів з дня вручення ухвали на усунення недоліків заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність та зазначено спосіб усунення недоліків заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність шляхом подання до суду: копій документів про вчинені боржником (протягом року до дня подання заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність) правочини щодо належного йому нерухомого майна, цінних паперів, часток у статутному капіталі, транспортних засобів та угоди на суму не менше 30-ти розмірів мінімальної заробітної плати; доказів авансування боржником на депозитний рахунок суду винагороди керуючому реєструризацією за три місяці виконання повноважень.

Дайте оцінку вказаним обставинам.

Що має бути додано до заяви про відкриття провадження у справі про неплатоспроможність боржника?

Завдання 2.

На стадії розгляду справи по суті від відповідача надійшла заява про зупинення провадження у справі у зв'язку з порушенням справи про банкрутство останнього. Позивач

заперечив щодо зупинення з мотивів відсутності вказаної підстави в ГПК України. Вирішіть дану ситуацію з посиланням на норми законодавства.

Завдання 3.

Автоматизованою системою відбору арбітражних керуючих визначено арбітражного керуючого Іванова. Проте, від нього у визначений строк не надійшла заява про участь. Які дії суду в даному випадку?

Комітет кредиторів звернувся до суду з проханням усунути арбітражного керуючого Іванова від виконання функцій розпорядника майна. Іншої кандидатури комітетом не запропоновано. Судом усунуто арбітражного керуючого Іванова від виконання функцій розпорядника майна. Яка процедура призначення іншого розпорядника?

Методичні рекомендації

Ключовими термінами, на розумінні яких базується засвоєння навчального матеріалу теми є: банкрутство, грошове зобов'язання, боржник, кредитор, арбітражний керуючий, керуючий реалізацією, керуючий реструктуризацією, керуючий санацією, ліквідатор, неплатоспроможність, реструктуризація боргів боржника, мораторій.

З метою глибокого засвоєння навчального матеріалу при самостійному вивченні теми студенту варто особливу увагу зосередити на таких аспектах:

- 18) заява про відкриття провадження у справі про банкрутство;
- 19) відмова у відкритті провадження;
- 20) процедура розпорядження майном;
- 21) санація боржника;
- 22) ліквідаційна процедура;
- 23) відновлення платоспроможності фізичної особи.

1.4. Самостійна робота студентів

Самостійна робота студента є однією з основних складових оволодіння навчальним матеріалом і виконується в позааудиторний час, передбачений тематичним планом навчальної дисципліни.

Під час вивчення навчальної дисципліни студенти повинні навчитися самостійно мислити, поглиблювати засвоєні теоретичні знання, опанувати практичні навички застосування законодавства. Відповіді на питання повинні бути стисло законспектовані з обов'язковими посилання на використані джерела.

Форма контролю самостійної роботи – перевірка конспекту або обговорення на семінарському занятті. Питання самостійної роботи виносяться на поточний, модульний і підсумковий семестровий контроль.

З метою самостійного визначення рівня засвоєння теоретичного матеріалу студентам пропонуються питання для самоконтролю набутих знань.

1.5. Індивідуальні завдання

1.5.1. Основні вимоги до написання індивідуальних завдань

Індивідуальні завдання передбачаються у формі реферату.

Тема реферату обирається студентом добровільно або закріплюється за студентом викладачем на початку семестру і виконується за ustalеними вимогами. Виконання реферату передбачає:

- підбір та опрацювання літератури за темою;

— складання плану і виконання роботи (вступ, *перше питання* — розкриття теоретичних аспектів проблеми, виклад основних ідей та пропозицій авторів; *друге питання* — аналіз фактичних та статистичних даних; висновки; список використаної літератури та інформаційних джерел);

Метою виконання рефератів є закріплення і систематизація студентами отриманих знань у процесі участі в аудиторних заняттях і самостійної роботи.

Для виконання реферату студенти повинні використовувати законодавчі та підзаконні акти, інструктивно-методичні матеріали, науково-монографічну літературу, судову практику, статистичні дані, аналітичну інформацію органів управління. Реферат має містити зіставлення різних точок зору з досліджуваного питання.

Роботи виконуються комп'ютерним способом з одностороннім розміщенням тексту на папері формату А4 (210 мм x 297 мм) з дотриманням прийнятих у діловодстві стандартних берегів : лівого — 30 мм, верхнього та нижнього — 20 мм, правого — не менше 10 мм.

Робота починається з титульного аркуша. Нумерація аркушів роботи починається з титульного аркуша. Номер на титульному аркуші не проставляється.

Обсяг роботи має забезпечувати належне висвітлення завдання і повинно бути виконано шрифтом Times New Roman кеглем 14 з 1,5 міжрядковим інтервалом.

Обов'язково в тексті повинні бути посилання на джерела, що були використані при написанні реферату. Посилання подаються у квадратних дужках з вказівкою номера джерела, за яким воно внесене у список використаних джерел, та сторінки (якщо подається точна цитата або числові дані), наприклад [3, с.8].

Загальний обсяг реферату має становити до 15 сторінок формату А4.

Титульний аркуш реферату оформлюється за зразком 1.

**ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра трудового, земельного та господарського права**

**Навчальна дисципліна:
Господарське процесуальне право**

РЕФЕРАТ
на тему:
„ ... назва теми ... „

Виконала:
Марченко
Мирослава Олександрівна,
студентка 4 курсу

Перевірив:
Заверуха Сергій Володимирович,
Доцент кафедри трудового, земельного та
господарського права, к.ю.н

Хмельницький
2022

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	- 2
1. (назва першого розділу)	- 3
2. (назва другого розділу)	- 6
3. (назва третього розділу)	- 9
Висновки	- 12
Список використаних джерел	- 14

Вступ

.....

(Виклад змісту вступу)

.....

1. (назва першого розділу)

.....

(Виклад змісту першого розділу)

.....

2. (назва другого розділу)

.....

(Виклад змісту другого розділу)

.....

3. (назва третього розділу)

.....

(Виклад змісту третього розділу)

.....

Висновки

.....

(Виклад змісту висновків)

.....

Список використаних джерел

1. . . . (реквізити джерела) .....

2. . . . (реквізити джерела) .....

3. . . . (реквізити джерела) ..... (і т.д. відповідно до вимог оформлення списку джерел).

Нижче списку використаних джерел рукописним способом зазначаються дата виконання реферату і особистий підпис студента.

1.6. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

1.6.1. Питання для підсумкового контролю

1. Поняття, предмет, метод ГПП.
2. Законодавство, що регулює діяльність господарських судів
3. Завдання і функції господарських судів.
4. Система господарських судів України.
5. Правовий статус суддів господарських судів.
6. ГПП як наука.
7. Система ГПП.
8. Господарські процесуальні правовідносини.
9. Принципи ГПП.

10. Право на звернення до господарського суду.
11. Правнича допомога.
12. Справи, що відносяться до юрисдикції господарських судів.
13. Інстанційна юрисдикція.
14. Територіальна юрисдикція (підсудність).
15. Виключна підсудність господарських справ.
16. Процесуальні особливості передачі справи за підсудністю до іншого суду.
17. Суб'єктивний склад сторін господарського спору.
18. Визначення складу господарського суду.
19. Фізична особа як сторона господарського спору.
20. Докази та доказування в господарському процесі.
21. Порядок подання доказів; витребування доказів.
22. Письмові докази. Речові докази. Електронні докази.
23. Підстави звільнення від доказів.
24. Процесуальні строки вчинення дій з подання доказів, наслідки їх пропущення та продовження.
25. Види судових витрат.
26. Витрати на професійну правничу допомогу.
27. Особливості розподілу судових витрат.
28. Правила відшкодування понесених судових витрат стороною.
29. Судові виклики і повідомлення та офіційне оприлюднення оголошень у справах.
30. Заходи процесуального примусу.
31. Забезпечення позову (підстави, заходи, зустрічне забезпечення, скасування забезпечення позову).
32. Вимоги до порядку подання заяви про забезпечення позову.
33. Особливості розгляду спорів за правилами наказного провадження.
34. Позовне провадження: письмові заяви учасників справи.
35. Загальне позовне провадження.
36. Спрощене позовне провадження.
37. Малозначні справи.
38. Особливості розгляду справ за правилами спрощеного позовного провадження.
39. Види заяв по суті та вимоги до їх оформлення.
40. Подання позовної заяви.
41. Залишення позовної заяви без руху.
42. Повернення позову та відкриття провадження у справі.
43. Правові підстави врегулювання спору.
44. Припинення врегулювання господарського спору за участю судді.
45. Відмова позивача від позову.
46. Мирова угода сторін.
47. Загальні положення розгляду господарської справи. Строки розгляду справи по суті.
48. Відкриття розгляду справи по суті.
49. З'ясування обставин справи та дослідження доказів.
50. Судові дебати та ухвалення рішення.
51. Загальний порядок фіксування судового засідання технічними засобами.
52. Правові заходи фіксування судового засідання.
53. Залишення позову без розгляду.
54. Поновлення провадження у справі.
55. Зупинення провадження у справі.
56. Закриття провадження у справі.
57. Правила звернення судових рішень до виконання.
58. Види та порядок ухвалення судових рішень.

59. Зміст ухвали суду.
60. Відстрочення, розстрочення виконання судового рішення.
61. Поворот виконання рішень, постанов.
62. Заміна сторони виконавчого провадження.
63. Звернення стягнення на грошові кошти, що належать іншим особам, та нерухоме майно, право власності на яке не зареєстровано в установленому порядку.
64. Порядок подання апеляційних та касаційних скарг.
65. Межі перегляду справ в апеляційній та касаційній інстанції
66. Повноваження суду апеляційної та касаційної інстанції
67. Зміст постанов суду апеляційної та касаційної інстанції
68. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
69. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
70. Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
71. Право на звернення із скаргою до суду та вирішення даної скарги в суді. Строки для звернення із скаргою.
72. Підстави перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами.
73. Порядок і строк подання заяви про перегляд судових рішень за ново виявленими або виключними обставинами.
74. Оскарження рішення третейського суду.
75. Судовий розгляд справи про оскарження рішення третейського суду.
76. Особливості видачі наказу на примусове виконання рішення третейського суду. Порядок розгляду заяви про видачу наказу на примусове виконання рішення третейського суду.
77. Відновлення втраченого судового провадження в господарській справі.
78. Підсудність судам справ за участю іноземних осіб.
79. Судове доручення, виконання доручення іноземного суду, виконання в Україні судових доручень іноземних судів.
80. Поняття банкрутства крізь призму Кодексу України з процедур банкрутства.
81. Особливості провадження у справі про банкрутство.
82. Судові процедури, які застосовуються до боржника.
83. Розпорядження майном боржника.
84. Санація боржника.
85. Ліквідаційна процедура.

1.6.2. Приклад екзаменаційного білету

1. Господарське процесуальне право: поняття, предмет, метод.
2. Види судових витрат.
3. Особливості розгляду справ за правилами спрощеного позовного провадження.

2. Схема нарахування балів

2.1. Нарахування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

2.2. Обсяг балів, здобутих студентом під час лекцій з навчальної дисципліни, обчислюється у пропорційному співвідношенні кількості відвіданих лекцій і кількості лекцій, передбачених навчальним планом, і визначається згідно з додатками 1 і 2 до Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права.

З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 15 лекцій за денною формою навчання.

Отже, студент може набрати під час лекцій таку кількість балів:

№ з/п	Кількість лекцій за планом	Кількість відвіданих лекцій														
		1	2	3	4	5	6	7	8	9						
1.	9	0,7	1,3	2,0	2,7	3,3	4,0	4,7	5,3	6,0						

2.3. З цієї навчальної дисципліни передбачено проведення 10 семінарських занять за денною формою навчання.

За результатами семінарського (практичного, лабораторного) заняття кожному студенту до відповідного документа обліку успішності виставляється кількість балів від 0 до 5 числом, кратним 0,5, яку він отримав протягом заняття.

Критерії поточного оцінювання знань студентів наведені у п. 4.3.8. Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькому університеті управління та права (затвердженого 29 травня 2017 року, протокол № 14).

2.4. Перерозподіл кількості балів в межах максимально можливої кількості балів за самостійну роботу студентів та виконання індивідуальних завдань, наведено в наступній таблиці:

№ з/п	Вид самостійної роботи	Номер теми														Усього балів	
		1	2	3	4	5	6	7	8	9							
1.	Максимальна кількість балів за самостійну роботу	1	1	1	1	1	1	1	1	1							9
2.	Максимальна кількість балів за індивідуальне завдання	5														5	
	Усього балів															14	

3. Рекомендовані джерела

3.1. Базові джерела

3.1.1. Нормативно-правові акти

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. №30. Ст.141.

2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 року. *Офіційний вісник України*. 2003. №11. Ст. 462.

3. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. №6. Ст. 56.

4. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2019, № 19, ст.74

5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України* 2011. № 13, / № 13-14, № 15-16, № 17 /, стор. 556. стаття 112.

6. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. *Офіційний вісник України*. 2003. №11. Ст. 461.

7. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року. *Офіційний вісник України*. 2004. №16 (07.05.2004). Ст. 1088.

8. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26.11.1993 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 50. Ст. 472.

9. Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 30. ст.542.

10. Про судову практику в справах про банкрутство: Постанова Пленуму Верховного суду України від 18.12.2009 року № 15. *Вісник Верховного суду України*. 2010. № 2. стор. 3.

11. Закон України " Про судоустрій і статус суддів " // ВВР України. – 2010. – № 41-42,43. – Ст. 529.
12. Закон України «Про судову експертизу» від 25.02.1994 № 4038-ХІІ // Відомості Верховної Ради України. - 1994 р. - № 28. – ст..232.
13. Постанова Пленуму Вищого Господарського Суду України «Про деякі питання практики застосування Господарського процесуального кодексу України судами першої інстанції» // Вісник господарського судочинства. - 2012 р. - № 1. - ст. 27.
14. Оглядовий лист Вищого Господарського Суду України «Про практику застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності» // Вісник господарського судочинства. - 2008 р. - № 1. - ст. 84.

3.1.2. Література

1. Вінник О.М. Господарське право: навчальний посібник. К.: Правова єдність, 2009. 766 с.
2. Господарське процесуальне право: практикум/ І.А. Балюх, О.К. Намясенко, Г.Д. Лисунь; за заг.ред. І.А. Балюх і О.К. Намясенко.- К.: КНЕУ, 2015.- 244с.
3. Господарський процес. Практикум. Навч. посіб./ кол.авт.- Дніпро: Видавець Біла К.О., 2018.- 192с.
4. Господарське процесуальне право (у схемах і таблицях): навч. посіб.; Н.В. Никитченко.- Чернігів: Десна Поліграф, 2019.- 378 с.
5. Господарське процесуальне право : підручник / за ред. М.Ю. Картузова. – Х.: Одіссей, 2012. - 400с.
6. Господарське процесуальне право України. Навчальний посібник для підготовки для іспитів. / за ред. І.В. Тетарчука. – К.: центр навчальної літератури, 2021. – 216 с.
7. Господарський процес : навч. посіб./ В.А. Кройтор, О.В. Синегубов, О.Г. Гортнікта ін..; за заг. ред. проф. В.А. Кройтора ; МВС України, Харків. нац. ун-т внут.справ. – Харів, 2020.- 328с.
8. Господарське судочинство. Процесуальні документи. Практичний коментар та зразки. – Київ: «Центр учбової літератури», 2018. – 176.
9. Мелех Л.В. Господарський процес України: підручник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2021. 316с.
10. Подцерковний О.П., Квасніцька О.О., Степанова Т.В. та ін. Господарське процесуальне право. - Підручник. –Х.: Одіссей, 2012.- 400с.
11. Артемович І. Банкрутство компаній у період пандемії COVID-19: міф чи реальність. Всеукраїнське щотижневє професійне юридичне видання. *Юридична газета Online*. №7 (713). 2020. URL:<https://yur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/bankrutstvo-kompaniy-u-period-pandemiyi-covid19-mif-chi-realist.html>
12. Берест М.М., Тимошенко А.П.. Критичний аналіз змісту економічної категорії банкрутство. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2010. Вип.29. С. 69-72.
13. Бірюков О.М. Банкрутство громадян: за і проти. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2011. № 11. С. 60-65.
14. Бутирська І. Правовий статус учасників провадження у справі про банкрутство. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. Вип. 12. С.89-94.
15. Бутирський А.А. Заходи щодо відновлення платоспроможності боржника як шлях подолання банкрутства: монографія. Чернівці, 2018. 251 с.
16. Волот О.І., Бабич І.М., Ткаченко О.О.. Банкрутство підприємства: сутність, ймовірність та методи визначення. *Науковий вісник Полісся*. 2015. Вип. 4. С.61-67.
17. Гарагонич О.В.. Припинення господарської правосуб'єктності акціонерного товариства внаслідок банкрутств. *Економіка та право*. 2019. № 3 (54). С. 24-33.
18. Грабован Л.І. Погашення вимог кредиторів у процедурі банкрутства: теорія і практика: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 308 с.

19. Жадан Т.А., Мелень О.В., Якименко-Терещенко Н.В. Банкрутство підприємства: сутність поняття та основні ризик-фактори його виникнення в готельно-ресторанному бізнесі. *Економіка та управління. Інфраструктура ринку*. 2019. Вип.37. С. 243-251.
20. Занько М.. Загроза банкрутства – нові, поки що не використані можливості. Всеукраїнське щотижневє професійне юридичне видання. *Юридична газета Online*. №7 (713). 2020. URL:<https://jur-gazeta.com/publications/practice/bankrutstvo-i-restrukturizaciya/zagroza-bankrutstva--novi-poki-shcho-ne-vikoristani-mozhливosti.html>
21. Кабенюк Ю.В. Загальна характеристика відносин арбітражного управління у процедурі банкрутства. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 87–95.
22. Лукашук М. Правове регулювання банкрутства фізичних осіб - підприємців на підставі Кодексу України з процедур банкрутства. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. *Збірка наукових статей*. За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. Київ, 2019. 216 с.
23. Лукашук М. Правове регулювання банкрутства фізичних осіб на підставі Кодексу України з процедур банкрутства. Застосування норм Кодексу України з процедури банкрутства. С.174-181. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/media/Jukov_Zbirka_Bankrut_v2_191007_out.pdf
24. Мірошніченко О.Ю. Інститут банкрутства як інструмент регулювання діяльності неплатоспроможних підприємств. *Теоретичні та прикладні питання економіки*. 2012. Вип. 27. Т.1. С. 321-331.
25. Москвін Б. Банкрутство як механізм антикризового управління. *Вісник КНТЕУ. Підприємництво*. 2020. Вип.2. С.58-68.
26. Назімок Н. Інститут банкрутства фізичних осіб: перспективи законодавчого врегулювання в Україні та зарубіжний досвід. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 10. С. 47-50.
27. Підгородецька А. Реформування системи неплатоспроможності: антикорупційна спрямованість Кодексу України з процедур банкрутства. Застосування норм Кодексу України з процедур банкрутства. *Збірка наукових статей*. За загальною редакцією д.ю.н., судді Верховного Суду С. В. Жукова. Київ, Алерта, 2019. С. 6-14.
28. Тварковський А. А. Щодо правової основи відновлення платоспроможності або визнання банкрутом фізичної особи – підприємця. *Шляхи вдосконалення законодавства*. 2019. С. 10-19.
29. Троць І.В. Визначення поняття банкрутства та причини його виникнення у сучасних умовах розвитку. *Вісник Дніпропетровського університету*. 2011. № 5(2). С. 221-228.
30. Фесюра М.В.. Ліквідація, реорганізація, банкрутство підприємства, установи, організації в сучасний період: поняття та юридична сутність. *Публічне право*. 2013. № 1. С.310-317.

4. Інформаційні ресурси

1. <http://www.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://www.ligazakon.ua>
5. <http://court.gov.ua>
6. <http://vgsu.arbitr.gov.ua>

РОЗРОБНИК:

Доцент кафедри трудового, земельного та господарського права, к.ю.н

18 грудня 2023 року

_____ Сергій ЗАВЕРУХА

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри трудового, земельного та господарського права
18 грудня 2023 року, протокол № 5 .

Завідувач кафедри, доктор юридичних наук,
доцент
18 грудня 2023 року

_____ Іван КОСТЯШКІН

Декан юридичного факультету, кандидат
юридичних наук
20 грудня 2023

_____ Віктор ЗАХАРЧУК

Погоджено методичною радою університету «20» грудня 2023 року,
протокол № 3.

Голова методичної ради _____ Ірина КОВТУН

«20» грудня 2023 року